

Wszedł w życie Program Ochrony Powietrza

Uchwalony przez Sejmik Województwa Małopolskiego Program Ochrony Powietrza 12 października br. został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego. Oznacza to, że zacznie obowiązywać po 2 tygodniach – od 27 października. Kompleksowy projekt działań na rzecz poprawy jakości powietrza w naszym regionie pozwoli osiągnąć m.in. znaczącą redukcję emisji pyłów zawieszonych w atmosferze do roku 2023 oraz benzo(a)pirenu do roku 2026.

Do najważniejszych zadań określonych w Programie ochrony powietrza należą przyspieszenie wymiany przestarzałych pieców, promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii poprzez zapewnienie wyższego dofinansowania dla nich oraz usprawnienie systemu kontroli. POP nie wprowadzi natomiast zakazu stosowania paliw stałych na terenie Małopolski. Na mocy obowiązujących uchwał antysmogowych wciąż będzie istniała możliwość instalacji pieców na drewno i biomasę, a nawet węgiel, pod warunkiem, że będą to urządzenia spełniające wymagania Ekoprojektu (to np. kotły zgazowujące drewno i piece posiadające automatyczny podajnik paliwa). Rolnicy i ogrodnicy w dalszym ciągu będą mogli wykorzystywać węgiel i drewno do ogrzewania tuneli i szklarni, ale lepsze jakościowo urządzenia zużyją mniej paliwa, a powietrze będzie czystsze.

Wprowadzenie POP pozwoli na poprawę jakości życia nas wszystkich, dzięki zmniejszeniu smogu. A ten, jak pokazują ostatnie badania, przyczynia w Polsce do blisko 40 tys. zgonów rocznie – tłumaczy wicemarszałek Małopolski Tomasz Urynowicz.

Zadania gmin

Ramy nowego POP zostały zapisane w ustawie Prawo ochrony

środowiska. Program, którego celem jest znacząca redukcja emisji pyłów zawieszonych w atmosferze do roku 2023 oraz benzo(a)pirenu do roku 2026, służy także lepszemu wdrożeniu rządowych instrumentów pomocowych, takich jak Czyste Powietrze czy Stop Smog. W pozyskaniu środków z tych i innym programów będą pomagać gminni ekodoradcy. Do zadań gmin będzie należało także przygotowanie spisu wszystkich źródeł ogrzewania. POP rekomenduje również przeznaczenie od roku 2021 co najmniej 1% dochodów własnych gmin na działania związane z ochroną powietrza, część tej sumy ma być wykorzystana w programach osłonowych dla mieszkańców, którym warunki finansowe nie pozwalają na dostosowanie pieca do wymogów uchwały antysmogowej.

Do zadań gmin będzie należało także prowadzenie kontroli interwencyjnych palenisk oraz reakcja na zgłoszenia wysyłane za pośrednictwem aplikacji Ekointerwencja w terminie nie dłuższym niż 12 godzin. Gminy powinny przygotować wewnętrzną procedurę przeprowadzenia kontroli palenisk pod kątem przestrzegania uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów do 30 września 2021 roku.

Zadania powiatów

W programie zapisano także zadania proponowane dla powiatów. To np. zatrudnienie do 30 czerwca 2021 r. ekodoradcy ds. klimatu, prowadzenie akcji informacyjnych o wymaganiach uchwał antysmogowych w ramach wydawania pozwoleń na budowę i przyjmowania zgłoszeń budynków. Rekomendowane jest też przeznaczenie od 2021 roku w ramach budżetu powiatu co najmniej 0,5% dochodów własnych na działania związane z ochroną powietrza. A już po 31 października bieżącego roku na stronie internetowej powiatu powinny znaleźć się informacje o aktualnej jakości powietrza, odnośniki do aplikacji Ekointerwencja i programu Czyste Powietrze.

Stopnie zanieczyszczenia powietrza

POP wprowadza trzy stopnie zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza. Wytyczne do ich ustalenia zostały skonsultowane z Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska i przedstawiają się następująco:

1. stopień – gdy średnia stężenia pyłu PM10 z ostatnich 12 godzin przekroczy 80 µg/m³

2. stopień – ogłaszany przez GIOŚ – gdy istnieje ryzyko przekroczenia wartości średniego dobowego stężenia pyłu PM10 – 100 µg/m³ (tzw. poziom informowania)

3. stopień – ogłaszany przez GIOŚ – gdy istnieje ryzyko przekroczenia wartości średniego dobowego stężenia pyłu PM10 – 150 µg/m³ (poziom alarmowy).

W przypadku przekroczenia 2. i 3. stopnia wprowadzone będą działania zaradcze, np. zakaz aktywności dzieci i młodzieży na zewnątrz. Każdy z trzech stopni zanieczyszczenia powietrza oznacza zakaz palenia w kominkach na paliwo stałe, o ile nie są one jedynym źródłem ogrzewania domu. Ostatnia regulacja nie dotyczy Krakowa, gdzie zakaz używania paliw stałych obowiązuje już od ponad roku.

Średnie stężenie pyłu PM10 pomiędzy sezonem zimowym 2014-2015 a ostatnim sezonem 2019-2020 spadło w Krakowie o 45 procent.

Najważniejsze korzyści dla mieszkańców Małopolski, płynące z wdrożenia POP to:

- fachowe porady związane z wymianą pieca zapewnione przez ekodoradcę zatrudnionego w każdej gminie
- łatwiejszy dostęp do programów dotacyjnych – punkt obsługi klienta Programu Czyste Powietrze w każdej gminie
- szybkie reakcje służb kontrolnych na zgłoszenia interwencyjne spalania śmieci – docelowo w ciągu maksymalnie 12 godzin od zgłoszenia
- bieżący dostęp do informacji o jakości powietrza – informacja dostępna na stronach internetowych gmin, miast i powiatów
- powszechny dostęp do edukacji ekologicznej dzięki działaniom ekodoradców

- dostęp do informacji o zanieczyszczeniach z zakładów przemysłowych
- wsparcie osób dotkniętych ubóstwem energetycznym np. poprzez tworzenie programów dopłat do kosztów ogrzewania.